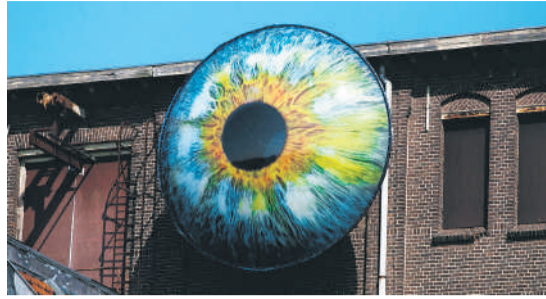

Première nieuws

ZENDTIJD POLITIEKE PARTIJEN

PvdA geeft kunstenaars zendtijd

De PvdA geeft haar zendtijd voor politieke partijen weg aan kunstenaars. „Kunst inspireert. Kunst verheft, kunst analyseert, verbindt, zet aan het denken. Kunst brengt plezier”, meldt de PvdA-website. De eerste spot werd gisteren uitgezonden. Deze was gewijd aan het project 'Oog Den Bosch', waarin stadskunstenaar Lucas de Man grote ogen heeft bevestigd op gebouwen in de stad. Woensdag 5 november wordt een nieuwe spot uitgezonden van andere kunstenaars. (Novum)

Wendell Jaspers als Phaedra in het gelijknamige toneelstuk door De Utrechtse Spelen

FOTOROEL VAN BERCKELAER

Hartstocht in 'Phaedra' dempt gaandeweg

De taal in deze 'Phaedra' van Hugo Claus, die in 1980 een eigen versie schreef van het toneelstuk van Seneca, is mals als zuiglam

Theater

Phaedra
Door De Utrechtse Spelen. Gezien 11/10, Stadsschouwburg Utrecht. T/m 13/12.
Inl: deutchrechtsspelen.nl

Door **Ron Rijghard**

Zelfs als Phaedra slaapt huilt ze. Ze wacht op haar man, de Griekse koning, Theseus, hoewel ze eigenlijk wil dat hij niet terugkomt van zijn verre reis. Het is een ander verdriet dat in haar brandt. Haar liefde voor haar stiefzoon Hippolytus. „Ik wil het beest zijn waar hij op jaagt.”

Die verboden liefde verteert haar. Ze geeft de schuld aan haar ontuchtige moeder die een kind met een stier verwekte en aan de godin Venus. „Wat licht en liefde zou kunnen zijn, ligt op mij als een mud modder.” De taal in deze *Phaedra* van Hugo Claus, die in 1980 een eigen versie schreef van het toneelstuk van Seneca, is mals als een zuiglam.

„Je koestert je ongeluk”, verwijt diensster en vertrouweling Oenone haar koningin. „Voor je het weet zit het voorgoed vastgeschroefd in je nek.”

Hun twist is een opwindend begin van *Phaedra*, met de dramatisch intonerende Wendell Jaspers (Phaedra) en de bijterige Marlies Heuer (Oenone). Phaedra zit in een glazen kooi, een soort kubus op het podium waar haar bed zich bevindt, en drukt haar snoet moedeloos tegen de wanden. Het liefst zou ze dood willen.

Rechts van dat paleis wordt vervolgens Hippolytus uitgelicht, een jonge schilder met zijn vrienden in zijn atelier in de bossen. Hij belijdt zijn liefde voor de natuur, zijn afkeer van de stad en zijn walging voor vrouwen. In de stad worden mensen geplaagd door „de beet van de nijd” en „versuffende welstand”, oreert hij. Langzaam naait Hippolytus (Jan-Paul Buijs) zichzelf op terwijl hij steeds heftiger tekeergaat. Door wellust vernietigen moeder hun kinderen, schreeuwt hij. „Vrouwen! Dieren tonen meer tederheid. Vrouwen zijn de bron van alle kwaad!”

In de heldere, filmische encensering die regisseur Thibaud Delpout voor deze

De zachte soundtrack draagt bij aan het gesoigneerde ritme van de voorstelling

Phaedra bij De Utrechtse Spelen bedacht klinkt er geregeld zachte muziek onder de scènes. Jazz, klassiek, drumgeroffel, ijle pianotonen. De soundtrack draagt bij aan het gesoigneerde ritme van de voorstelling, met gedurfde, prettig vertragende passages met stil spel.

Toch voelt de tweede helft minder in balans. Daar duwt Delpout zijn spelers te veel in een dwangbuis van ingetogener, naturel spel. De emoties kenteren vanaf het moment dat Theseus terugkeert. Dat begint nog prachtig, met een scène waarin de fantasie van Theseus wordt uitgebeeld, steeds doorsneden met blikken op hoe het er werkelijk aan toegaat. In zijn fantasie dansen ze en minnekoost hij haar, in werkelijkheid houdt Phaedra afstand.

Hein van der Heijden (Theseus) is een koele, waardige koning. Zelfs als hij van zijn vrouw hoort dat zijn zoon haar heeft aangerand, reageert hij kalm. Phaedra heeft Hippolytus kortstondig weten te verleiden, maar als hij zich van haar afkeert volgt ze de raad van Oenone op om hem te beschuldigen. Deze ommekeer in haar gedrag voltrekt ook wel heel fluks.

Met haar gelaten opstelling en Theseus'

kalmte verdwijnt de felheid en vloeit de energie uit de voorstelling - ondanks de heftige gebeurtenissen. Dat Phaedra de gifbeker kiest, glijdt rimpelloos voorbij. De hartstochten worden nog vooral met de mond beleden en dan verandert *Phaedra* langzaam in een statisch stuk. Zinnen klinken opeens raar plechtig, zoals wanneer Theseus zegt: „Wroeging begint aan mij te knagen.”

Wreedheid en verraad winnen het pleit. Natuurmens Hippolytus gaat ten onder aan de huichelarij en de vernietigende wellust die hij de stadse mensen verweert. Dat had hij goed voorzien. Het is zijn noodlot. Of een gril van de goden, veelvuldig aangeroepen. De slotclaus van Oenone legt de schuld voor de catastrofes bij de mensheid, als ze de hoop uitsprekt dat op een dag de goden de mensen van de aarde verjagen. Zo eindigt dit duistere stuk in pure misantropie.

In deze krant zei regisseur Delpout dat deze eerste grotezaalproductie een „vuurproef” zou zijn voor De Utrechtse Spelen. Het gezelschap zou laten zien wat het kon. Dat is veel. Maar de regisseur speelt hoog spel, want deze *Phaedra* is nog geen onontkoombare voorstelling.